

Om en dansk præst

Provst Torvald Biering

Af H. A. Biering

Op imod jul - som et stykke i et julehæfte bør begynde - blev der for 100 år siden glæde i præstegården i Svindinge på Fyn. Præstekonen nedkom med en velskabt lille søn, hvorved præsten fik sit 14. barn. Nærmere betegnet: Den 13. december 1870 blev min far født som søn af pastor Frederik Ferdinand Biering og dennes anden hustru, Hansine Biering.

Min farfar var dengang 57 år gammel og havde været sognepræst i Svindinge i over 20 år. Barndomshjemmet i Svindinge var et i ordets bedste forstand præstegårdsmiljø og en lykkelig ramme for præsteparrets mange børn. Jeg har fra senere beretninger fra onkler og fastre og fra min far selv et billede af min farfar som en trofast og kærlig præst, levende optaget af sine sognebørns ve og vel og søgt både som sjælesørger og rådgiver.

Der er ingen tvivl om, at skønt min far kun var ni år gammel, da hans far døde nytårsaften 1879, har minderne fra barndomshjemmet om faderens præstegerning haft megen indflydelse på min fars senere tilværelse.

Min farmor flyttede til Svendborg, hvor min far og hans mindreårige søskende kom i skole, og hvor han blev konfirmeret hos pastor R. Prip, hvilket også gjorde et indtryk af varig betydning på ham blev han optaget på Sorø Akademi, hvorfra han i 1889 blev student. Sorø-årene fik i flere henseender betydning for den unge mands fremtid, dels ved den selvstændighed og indøvelse til at klare sig, som kostskolelivet opdrog til, dels ved det gode kammeratskab og de venskaber for livet, som der knyttedes. Jeg mindes, hvor herligt det var i min drengetid at lytte til min far og hans venner, særlig de to brødre Niels og Svend Spandet og den senere rektor på Sorø, H. Raaschou-Nielsen, når de udvekslede historier fra skole- og ungdomstiden. I september 1889 tog den nybagte student straks og med selvfølge fat på det teologiske studium ved Københavns Universitet. Den understøttelse

fra Greve Moltke-Huitfeldt til Glorup, hvorunder Svingdunge sognekald hørte, som havde muliggjort skolegangen på Sorø, ophørte med grevens overgang til katolicismen. Dette førte med sig, at studierne i væsentlig grad måtte finansieres ved forskelligt arbejde i studietiden, hvilket i hine tider var mindre almindeligt end nu om dage, men ikke mindre udviklende for studenten. Den unge stud.teol. Biering tjente en del ved undervisning, foruden at han i perioder udførte sekretærarbejde for den bekendte geheimeetatsråd C. F. Tietgen, hvis hustru var en barndomsveninde af hans mor. Megen støtte modtog han også gennem en ældrehalvbroder, der var overlæge i København, og i hvis hjem han næsten blev behandlet som et plejebarn. - I det Tietgenske hjem traf den unge livlige student mange af tidens betydelige mænd og lærte deraf, og i det hele taget har han med liv og lyst deltaget i det københavnske studenterliv blandt andet sammen med kammeraterne fra Sorø Akademi. Han var også ivrig idrætsmand og aktiv som akademisk skytte. Men studentertiden blev også præget af alvorligere oplevelser. Ved en afskedsfest i Akademisk Missionsforening for den kendte missionær L. P. Larsen fik min far en kraftig åndelig påvirkning, som forstærkedes yderligere ved det nordiske kristelige studentermøde i Hillerød i Følgen af mødet blev optagelsen i fabrikant L. Nyrop's søndagsskolearbejde på Østerbro og det derfra udgående sociale arbejde; endvidere kom min far ind i en studenterbibelkreds under ledelse af professor Harald Westergaard, og begge disse to mænd øvede stor indflydelse på den unge teolog, medens han følte sig mindre hjemme i de grundtvigske kredse, som han gennem den Tietgenske familie kom i forbindelse med. Størst betydning fik måske tilhørsforholdet til en lille privat vennekreds af en halv snes unge teologer, som mødtes hver 14. dag til samtale og drøftelse af studiet og det kristelige liv i det hele. Olfert Ricard var kredsens betydeligste medlem og blev en særlig ungdomsven for min far, fordi de senere kom til at dele lykkelige arbejdsår i KFUMs tjeneste. Alle disse aktiviteter var af betydning for den unge stud. teol. og mange indtryk og oplevelser påvirkede - og brødes - i hans modtagelige sind. Men særlig

fremmende for koncentrationen om studierne var de ikke. Resultatet blev da også en anden karakter til embedseksamen i sommeren og en omgående beslutning om at læse om. Det lvar en stor ydmygelse for den ærekære mand, men min far har selv senere erkendt, at den eftertanke, den vakte hos ham, måske har været tiltrængt og derved blev ham til gavn. Side 1

2 Omlæsning blev der imidlertid intet af, for trods datidens overproduktion af teologer fik han straks tilbud om tre stillinger, af hvilke han valgte at blive sekretær ved KFUM i Horsens - den første stilling af den art uden for København. Samtidig blev han timelærer ved Horsens Latinskole og uordineret medhjælper hos præsterne i Horsens. Det var en god skole for en ung mand, som gerne ville blive præst. KFUM gik stærkt frem i disse år, snart måtte foreningen købe og indrette et nyt hjem, som fyldtes med glad ungdom. Arbejdet blandt eleverne på latinskolen fandt min far ikke mindre fornøjeligt og tiltrækkende, så tiltrækkende at han af og til tænkte på, om han ikke skulle opgive præstevejen og blive ved skolen, hvor der syntes at tilbyde sig visse lokkende fremtidsmuligheder. Men livet i de Helliges Samfund i byen og samarbejdet med præsterne Jespersen og Olesen (den senere biskop i Ribe), som begge påvirkede deres unge kaldsbroder stærkt og positivt, førte dog til, at han efter fire lykkelige år i Horsens valgte præstegerningen. Det skete ved, at han blev valgt til rejsepræst for KFUM og KFUK i Danmark. Denne stilling forudsatte ordination, og hertil krævedes en rigtig præsteansættelse. Den blev fundet som ordineret medhjælper for sognepræsten ved St. Hans Kirke i Odense, pastor Grove-Rasmussen. Ordinationen fandt sted i Ribe Domkirke den 16. august 1899 og blev foretaget af biskop Gøtzsche. Min far har skildret denne festdag, hvis 50 års-dag han oplevede. Der var 9 ordinander, hvis virkefelt skulle strække sig fra Danmark til missionsmarker i Indien og Kina. Den aldrende og erfarne biskop holdt dem målet for øje ved at tale over apostelen Paulus' ord: »jeg er bleven alt for alle, for at jeg dog kan frelse nogle«. Efter en studierejse til KFUM-organisationen i Tyskland og Schweiz optog den i bogstavelig forstand friske unge præst sit første embede,

der blev organiseret på den måde, at han 14 dage tjente i St. Hans Sogn i Odense og så de næste 14 dage var på rejse - hele året rundt. Så godt som alle landets købstæder og talrige landdistrikter, hvor ungdomsarbejdet groede frem i disse år, ofte gennem store vækkelser, blev besøgt. Men glanspunkterne i den treårige periode var gudstjenesterne i St. Hans Kirke, der samlede en talrig menighed. Da jeg, vistnok i sommeren 1939, altså ca. 40 år senere, kørte min far til en højtidelighed i kirken, fortalte han herom, og jeg erindrer bemærkningen »ak, hvad havde jeg unge mand at bringe til så mange? Mon de ikke til dels kom, fordi jeg var så hurtig til at sige Amen! «En stor oplevelse i disse år var en Amerika-rejse som repræsentant for Danmarks KFUM ved de amerikanske foreningers 50-års jubilæum i Boston. De allerede dengang fremherskende amerikanske kæmpearrangementer gjorde et stort indtryk på den følelsesmæssigt bevægede unge danske præst, som blandt andet livet igennem bevarede mindet om komponisten Sankeys ledelse af kor- og fællessangen ved disse stævner. jeg kan endnu for mit indre øre høre min fars gode sangstemme synge for i danske forsamlinger på, hvad man måske da kunne betegne som den kristne ungdoms slagsang »Kristi Stridsmænd, ser I mærket...?«en pudsigt vanskelighed opstod, da han kom hjem, nemlig den at forklare sin mor og sine søskende, hvorfor han ikke havde besøgt sine slægtninge i Amerika, herunder et par brødre, nu da han var derovre. Forklaringen var, at de boede langt oppe og ude i den nordvestlige del af kontinentet, og rejsen dertil var mere tidskrævende - og kostbar - end passagen af Atlanterhavet. Men overfor de med danske afstande mere fortrolige var det svært at trænge igennem med sliq sandhed. En væsentligere - ja afgørende begivenhed efter hjemkomsten fra rejsen til Amerika var mødet med den unge pige, Karen Ingeborg Jepsen, datter af direktør for Crome & Goldschmidts Fabrikker i Horsens, ingeniør A. B. Jepsen. Denne havde været og var den mest aktive støtte for KFUM-hjemmet i Horsens. Dette møde mellem den 30-årige præst og den 18-årige unge pige dannede grundlaget for et livsvarigt fællesskab, et samliv hvor to forskellige personligheder i gensidig

kærlighed supplerede hinanden, et præstepar i dette be- grebs egentligste og dybeste forstand. Begivenhedernes forløb blev, at rejsepræsten søgte og fik blivende sted i Thyregod-Vester sognekald. i Midtjylland, hvor i øvrigt hans ældste halvbroder ca. 25 år tidligere havde været sognepræst. Indsættelsen fandt sted i september 1902, og i november samme år førte den nye sognepræst sin unge brud dertil. Det blev en helt ny - og sund - tilvæ- relse at røgte en sognepræssts gerning i et midtjydsk pa- storat, 23 kilometer langt og 15 kilometer bredt, med to kirker. De unge præstefolk faldt vel til, og også livsvarige venskaber og samhørsforhold blev skabt i disse år. - Kontakten med KFUM og K blev dog ikke brudt, tværti- mod kom min far i 1903, på grund af Olfert Ricards syg- dom til at overtage landssekretariatet og redaktionen af »de unges Blad« indtil etableringen af organisationernes landskontor i Århus. Igennem 25 år oplevede min far som medlem af Fællesbestyrelsen den kristne Ungdoms- bevægelses vækst ud over landet. Og til sine sidste dage bar han KFUM-emblemet i knaphullet og ungdomssagen i hjertet følte min far sig opfordret til at søge embedet som residerende kapellan i Esbjerg, hvor der skulle byg- ges en ny kirke. Det var vemodigt at forlade gerningen i Thyregod-Vester, men, ikke mindst tilskyndet af biskop Koch i Ribe, som også senere viste sig som en ven og vej- leder, søgte min far embedet, og i januar 1909 Side 2 3 flyttede præstefamilien, som det nu var blevet til, til Esbjerg. Det blev aktive år. Esbjerg var en særpræget by, endnu nybyggeragtig, en by i næsten klondykeagtig vækst. Også en by med et meget kraftigt menighedsliv - præget af havets folk, fiskerne og sømændene - og også af forbindelsen til omverdenen over Vesterhavet. Klimaet kunne være barskt, både bogstaveligt og åndeligt, og den unge ihærdige præst kastede sig med liv og sjæl ud i begge dele. Hans ligefremme væsen skabte de bedste kontaktmuligheder til alle kredse i byen. Han kunne virke festlig, ja havde en evne til at begejstre, men hans budskab var alvorligt og manende - ja det kunne virke barskt som stormene. Som en ung KFUM'er skrev ved en lejlighed »provst Biering gjorde det festligt omkring sig. Han kunne være så morsom; - men inden vi andre

næsten var færdig med at le, var han igen midt i alvor-
ren«. Gerningen i sognet voksede, og arbejdet i forbin-
delse med opførelsen af den nye Zionskirken og den
deraf fulgte udskillelse af et nyt sogn opfyldte og op-
slugte fuldt ud præsten, der dertil i 1915 blev udnævnt
til provst for Skads Herred. Der var et vist vemodigt træk
over smilet på min fars ansigt, da en ven fra Esbjerg-ti-
den senere i min nærværelse fortalte om en fortravlet
præst, der engang havde siddet ved et bestyrelsesmøde i
KFUM, da telefonen ringede. Det var en efterlysning.
Han havde fuldstændig glemt, at han samtidig skulle
holde festtalen ved »broderkredsen på Havet«s årsmøde i
Esbjerg Missionshus. Præsten sprang op med udbrud-
det: »giv mig en tekst!« og så i løb til mødet, hvor - ifølge
fortælleren - den varmhjertede præst holdt en vældig
tale til søens folk. Men at en overanstrengelse, der
blandt andet svækkede hukommelsen, var overhæn-
gende stod min far klart, og dette var en af de væsentlige
grunde til, at han i foråret 1918 med taknemmelighed
accepterede en opfordring fra menighedsrådet i Sønder
Stenderup tæt ved Skamlingsbanken til at søge det der
ledige embede. Gerningen i dette sogn med korte af-
stande men med aktive menighedsmedlemmer og meget
trosliv kom til at betyde meget for min far. Og tilværelsen
i det smukke og milde sydøstjydske landskab har uden
tvivl også været noget af en hvile. Heri kom dog en alvor-
lig afbrydelse under »den spanske syges« hærgen, som
også kaldte præsten ud, fra hjem til hjem for at hjælpe,
hvor hjælpes kunne og med hvad som helst, hvortil
hjælp var fornøden. Så kom det nationale glædesår, gen-
foreningsåret. - Fra den tidlige ungdom havde den søn-
derjydske sag levende interesseret min far. Således på-
virkedes han allerede af pastor Grove-Rasmussen i
Odense, idet denne havde været en af de præster i Nord-
slesvig, som var blevet forvist, fordi han ikke ville af-
lægge ed til kejseren. Af betydning har også været ægte-
skabet med min mor, der er af gammel sønderjydske
slægt, og hvis far var født sønderjyde. Ved den gennem-
gang af gamle papirer, som nedfældningen af disse linjer
har haft til grundlag, er jeg blandt andet stødt på eksem-
plarer af »nordslesvigsk Søndagsblad«s kirkelige del fra

1905 indeholdende bidrag fra den daværende sognepræst i Thyregod-Vester. - At min far tog levende og ivrigt del i alle aspekter af røret omkring genforeningen, kan derfor ikke undre. Han var en aktiv »flensborgmand«- og derfor så skuffet som mange andre over, at det gik, som det gik ved afstemningen i denne by. Men et højdepunkt i hans liv var det, at han var blandt den skare af danske præster, som holdt genforeningsgudstjenester i de sønderjydske kirker og derefter, på selve genforeningsdagen, deltog i den store gudstjeneste i Haderslev Domkirke med Kong Christian den Tiende. Også et vendepunkt i tilværelsen kom genforeningen til at betyde blev min far kaldet til embedet som dansk sognepræst i Sønderborg, og stilledes her umiddelbart over for de krav, som genforeningsarbejdet og organiseringen af et dansk menighedsarbejde rejste. Det var ikke uden ængstelse for de uforudseelige problemer, at den da 50-årige provst »i sin bedste alder« optog sin nye gerning. Det kom til at vise sig, at det kirkelige genforeningsarbejde, med sine åbenbare vanskeligheder, men også med sine glæder - og altid med sine spændende og interessante aspekter, kom til at optage ham fuldt og helt. Der var talrige praktiske opgaver at tage fat på. Kirken skulle have en hovedstandsættelse, KFUM et hus, graveren en bolig, kapellet en udvidelse osv., osv. Meget af dette gennemførtes efterhånden. Nationalpolitiske aspekter af kirke- og skolepolitik optog også i høj grad sindet. Men det afgørende måtte dog være forkyndelsen for og den daglige gerning i en levende, dansk menighed. Det brændte i præstens sjæl og samvittighed. - Arbejdet voksede, som det skulle, og i årenes løb blev der tildelt embedet først en ordineret medhjælper og senere en residerende kapellan og derigennem en række medarbejdere, hvis samarbejde og venskab min far satte stor pris på. - Gerningen igennem årene i Sønderborg var krævende, men inden for menigheden som på de talrige andre områder vækstår, som gav mine forældre et tilhørsforhold og en taknemmelighedsfølelse, som var af varig karakter. Det var derfor ikke uden vemod, at min far i 1931 søgte og blev kaldet til embedet som sognepræst i Dybbøl. Dels anlagde den da 60-årige provst den betragtning, at yngre

kræfter på længere sigt bedre ville kunne gøre fyldest i den vidtforgrene og voksende købstadsgering, dels havde Dybbølsognet nok også en dragende magt over den nationalt følelsesbevægedes sind. Min far har engang beskrevet sit sidste sognepræsteembede som »én stor mindehave, ak med blodige minder om Danmarks kampe; men fra naturens side tillige en af Danmarks skønneste og mest frugtbare egne«. Kort efter indsættelsen i Dybbøl i foråret 1931 blev min far udnævnt til provst for Sønderborg provsti. Et par år senere indtrådte han i »udvalget til Ordning af Forholdet mellem Staten og Kirken« og gik med stor interesse op i dette arbejde. Det var hans overbevisning, at grundlovens løfteparagraf om, at en kirkeordning skulle ordnes ved lov, burde gennemføres, og så sent som i sit sidste leveår, i 1954, skitserede han tanker herom i »de ældres Julebog«. Kirken burde have sin egen styrelse, som folketinget ikke direkte bør have højhedsret over. En for den gamle provst karakteristisk betragtning indeholdt artiklen i følgende ord:»... men i øvrigt skal den, som kæmper for sandhed og ret, ikke spørge om udsigterne, men blot kæmpe videre, for det kan altid nytte at kæmpe for sandheden og retten, for dér har man Gud på sin side«. Det var ord fra en mand, der livet igennem havde kæmpet mod »hvad kan det nytte« tankegangen. Landsby-sognepræstens gering i det idylliske sogn øvede en personlig tiltrækning på min fars sind, og han gik op i arbejdet med nidkærhed. Til fods var han alle sine dage en glad vandringsmand - og på cykel gennemkrydsede han sognet, kom i kontakt med sognebørnene og lærte dem og deres problemer at kende på alle områder. Ingen forhold var den livsnære præst fremmed overfor, og det viste sig også i den tillid, hvormed de talrige mennesker kom til ham med deres timelige som åndelige vanskeligheder. - Han havde svært ved at sige nej. En eftermiddag - det var nu i Sønderborg-tiden - ringede politimesteren til provsten og spurgte, om han samme dag havde talt med en af byens bekendte vagabond-skikkelser. Jo, det havde provsten da. Deres fælles bekendt var kommet og havde fortalt, at nu havde han langt om længe fået godt arbejde et sted oppe i Jylland. Der var blot den lille

vanskelighed, at han skulle komme med det samme, og han manglede desværre penge til billetten. Dem fik han så af provsten. ja, sagde politimesteren, så kan jeg bedre forstå, at manden sad så hjerteligt og drak provstens skål, lige før vi måtte hente ham til detentionen! Livet i Dybbøl kom nu ikke helt til at forme sig så stilfærdigt, som min far vel havde forestillet sig det. Han har måske inderst inde næret en drøm om at afslutte sin embedsgerning i tråd med sin ungdoms mål, at komme til at træde i sin fars fodspor som præst og sjælesørger i et landsogn. Denne gerning glemte han heller ikke, men virketrang og mange aktiviteter trak ham dog udensogns - til tider i et omfang, der kunne gøre ham selv betænkelig; men også her var det svært at sige fra. - Det »Kirkelige Udvalg«s arbejde, som jeg før omtalte, indebar til tider mange rejser til København til møder fra tirsdag til fredag i uger i træk. Provstegerningen på Als og Sundevad gik hap op i med stor interesse og arbejdsindsats i samarbejde med provstiets præster og de to andre medlemmer af provstiudvalget, som han kom til at stå i et nært venskabsforhold til. Dertil kom medlemskab af en række bestyrelser i kristelige og nationale foreninger, og en udstrakt virksomhed som taler ved møder og sammenkomster i det ganske land. Arene op til den anden verdenskrig var nationale brydningsår i Sønderjylland, og det kirkelige som det nationale genforeningsarbejde lå provsten i Dybbøl stærkt på sinde. Utallige er de lejligheder, hvor han med sine evner for ligefrem og kraftig tale ud fra sine dybe fædrelandske følelser har påvirket, opmuntret, ja til tider begejstret sine tilhørere på nationale møder. I dette brede virkefelt er der to områder på hver sin side af menneskelivet, der fortjener særlig omtale. En stærk kærlighed nærede min far gennem hele sit liv til ungdommens sag og særlig til arbejdet på at hjælpe hjemløs og vanskeligt stillet ungdom. I 1908 kom han ind i bestyrelsen for foreningen »ungdommens Vel« og blev dens formand fra Den har gennem årene under skiftende forhold drevet - og driver fortsat - et antal optages- og lærningehjem til hjælp og støtte for en stor skare unge mænd og kvinder, der af den ene eller anden grund var kommet på vej mod livets skyggeside. Det var sikkert

en særlig glæde for min far, at det i 1937 lykkedes at få oprettet foreningens dengang 9. hjem, et gartnerlærningehjem i Ragebøl i Dybbøl sogn. - Samtidig med dette hjem indviedes en institution, også i Ragebøl, men for mennesker i den anden ende af livets bane, et hvilehjem for gamle, og også ved oprettelsen heraf var min far stærkt engageret. De ældres og gamles sag havde livet igennem sammen med ungdommen - måske paradoksalt, den derfor ikke mindre omsat i gerning - en særlig plads i denne vidtfavnende mands hjerte. Et udslag blandt mange heraf var, at han var redaktør af denne jubelbog helt tilbage fra 1909 og indtil sin død flyttede mine forældre, efter at min far var faldet for aldersgrænsen, til Sønderborg, men et otium i egentlig forstand blev der, i hvert fald i den næste halve snes år, ikke tale om - og det ville heller slet ikke have passet til hans mentalitet. Den omfattende talervirksomhed og indsatsen i den kirkelige og nationale gerning fortsattes, og hertil kom lejligheden til en række vikariater, når præsteembeder i provstiet i kortere eller længere perioder var ledige. Besættelsen påvirkede ham stærkt, men ej heller i de mørke dage mistede han troen på, at retten ville sejre til sidst. Som genforeningen betegnede ét højdepunkt i hans liv, blev et andet at prædike i sin gamle kirke i Sønderborg ved befrielsesgudstjenesten i Og straks derefter kaldte Sydslesvigs sag på en indsats, så helt i tråd med et langt livs dybt nationale indstilling. Enhver mulig bistand til landsmændene syd for grænsen viede han sine kræfter til, i de senere år særlig som formand for Sønderborgs Fadderskabsforening for Slesvig By. Side 4 5 I de sidste år vaklede min fars helbred. Hjertet, som et langt og aktivt liv havde slidt på, kunne ikke rigtigt mere. Tempoet måtte sættes ned, hvilket ikke passede den gamle provst, der stadig følte sig ung af sind og levende ønskede at tage del i alt omkring sig. Men uagtet en række sygdomsperioder, hvor kræfterne tog af, skånedes han nådigt for at blive og føle sig aflægs. Efter lykkeligt at have fejret endnu en jul i familiens kreds døde han pludseligt efter en hjertelammelse den 28. december Han blev stedt til hvile på Sønderborgs gamle kirkegård den 3. januar, og jeg søgte da at tegne disse linier af et

billede: Min far havde i de senere, ja ganske mange år den vemodige lod at være med til at begrave flere af sine samtidige - kære slægtninge eller nære venner. Ved en sådan lejlighed husker jeg, at han erindrede om det gamle islandske sagaord: Fæ dør, Frænde dør, Selv dør vi til sidst; - men ét ved vi som aldrig dør: Mindet om god mands dåd! Min fars liv og gerning - og for ham var liv og gerning ét - kan måske kort, men udtømmende karakteriseres ved, at det var bygget på de tre hovedhjørnestene: Troen, Håbet og Kærligheden. Far havde troens evne. Han troede på mennesker - det gode i dem. Det var hans væsen at nære tillid og yde trofasthed. - Men først og sidst stod for ham Troen på Gud. Far kunne slet ikke lade være med at håbe - håbe på det godes sejr. Det var hans naturlige lyssyn. Ikke noget med, at »det jo nok skal gå«, men tværtimod en ansporende handlekraftig optimisme. Men først og sidst bar han dog præget af håbet til himlen. Mest umiddelbart følte dog måske hos far det kærlige sind. Uselvsk kærlighed til mennesker, hvor han mødte dem på sin vej. Kærlighed til sit kald, til sit land, til sine landsmænd nord som syd for grænsen, eller hvor end rundt om i verden han mødte dem. Og kærlighed til sit hjem, til slægten, over for min mor og os børn. - Men for far stod dog først og sidst hans urokkelige kærlighed til Gud og forvisning om Guds kærlige nåde. Sådan står da min fars liv og gerning - hans dåd - tegnet for mig, og mindet herom vil leve og give vort liv et indhold. Hjørnestenene at bygge på - om hus skal stå.

Tak til læseren af disse træk fra en i egentlig forstand dansk præsts liv og virke.